

De giriga presidenternas

Flera av de regeringschefer vars ansikten för bara några år sedan log mot allmänheten från förstasidorna är nu förknippade med korrupsionsskandaler, dömda, fängslade eller på flykt. Både regeringar, partier och transnationella bolag skakas av den omfattande korrupsionen.

Att politiker har som mål att uppnå regeringsmakten för att kunna fylla fickorna är förvisso ingenting som är nytt eller borde förvåna allmänheten. Men samtidigt ska vi minnas att flagrant och cyniskt rofferi har varit en betydande del av bakgrunden till revolter. Som när diktatorn Somoza föraktfullt stal en stor del av det internationella stödet till de jordbävningssdrabbade 1972, då gav den folkliga vreden bränsle till den sandinistiska revolutionära gnistan. Det var förutom korrupsionen den orättvisa jordfördelningen, klassklyftorna, fattigdomen och marginaliseringen som var grunden till social oro och revolter, inte bara i Nicaragua utan också i Guatemala och El Salvador. Orättvisor som inte är mindre i dag. Visserligen har fattigdomen under det senaste året minskat med en procent i Latinamerika, men detta gäller inte de fattigaste länderna i Centralamerika.

Försvagad presidentmakt

Om man vill utläsa politiska återverkningar i resultatet av höstens nicaraguanska kommunalval kan man tolka det som att de liberala väljarna stannat hemma i besvikelsen över partiledaren och expresidenten Arnoldo Alemáns stölder, siffran 100 miljoner dollar brukar nämnas. Speciellt när det nu mer och mer uppdragas att den nuvarande liberala presidenten Enrique Bolaños också står på en vacklande grund. Det har nämligen visat sig att den redovisning som lämnats till valmyndigheten om hur presidenten finansierade sin valkampanj inte stämmer överens med verkligheten. Medel har i stor utsträckning kommit från olika konton i Panama och man misstänker nu att det är pengar försnillade under Alemáns regeringstid som använts i kampanjen. Det är i så

President Enrique Bolaños, till vänster, och förra detta presidenten Arnoldo Alemán är båda i högsta grad inblandade i korrupsionshärvor.

FOTO: C DURAN/UBV:S BILDARKIV

fall höjden av cyniskt rackarspel eftersom Bolaños hela tiden förde fram ett troskyldigt ansikte och bedyrade att kampen mot korrupsionen skulle vara hans främsta uppgift som president. De skumma affärerna har försvagat presidenten så mycket att inte ens det mäktiga USA har kunnat hindra en ny pakt mellan FSLN och PLC som innebär att genomföra en konstitutionell reform: Presidenten ska tvingas att be om nationalförsamlingens godkännande för att tillsätta ministrar, diplomater, bankinspektion och andra högre funktionärer. Dessa ska också kunna avsättas av parlamentet. Presidentens lagförslag ska kunna röstas igenom paragraf för paragraf och inte hela paketet som tidigare. Nationalförsamlingen ska kunna tillbakavisa presidentens veto mot församlingens lagförslag. FSLN kommer förmodligen att få större makt i nationalförsamlingens styrelse, positioner som USA-diplomatin lyckades reducera för ett år sedan.

Men det ryktas också om att en del av uppgörelsen skulle vara att Alemán får återvända och fortsätta avtjäna sitt tjuugoåriga fängelsestraff, som är under överklagande, på sitt lyxiga gods El Chile. Han vantrivdes uppenbarligen på Modelo-fängelset och vistas sedan flera månader i en svit på militärsjukhuset, där han har gott om plats för att utöva sitt partiledarskap och besökarna står på kö dagarna i ända. Det var en mindre operation i ett finger som har orsakat allvarliga komplikationer, enligt läkarna.

Utan generalsekreterare

Costa Rica har tidigare inte haft så många omvälvande skandaler. Men nu har expresident Miguel Angel Rodríguez tvingats lämna posten som generalsekreterare för de amerikanska staternas organisation, OAS. Han sitter i husarrest i San José anklagad för att ha mottagit miljoner dollar från det franska telebolaget *Alcatel*, spanska *Inabensa* och från Taiwans regering.

Rafael Angel Calderon, också expresident i Costa Rica, anklagas för att ha skott sig på ett lån till landets försäkringskassa från Finlands regering. Det var läkemedelsbolaget *Fichtel* som betalade ut "provision" till politiker och tjänstemän för att få igenom lånet som har använts för inköp av sjukhusutrustning från bolaget.

Expresident prickad av FN

Bara någon vecka efter att Rodríguez lämnat posten som OAS högste tjänsteman fanns flera kandidater från olika länder. En av dem var expresidenten Francisco Flores från El Salvador. Men vänsteroppositionen i FMLN säger sig kunna bevisa att Flores har begått korrupsionsbrott i samband med vattenprojekt. Från vatten- och avloppsstyrelsen i El Salvador har 37 miljoner dollar hamnat på 22 höga stats-tjänstemäns privata bankkonton.

Flores anses också olämplig eftersom hans

paradis

regering prickades av FN:s kommission för mänskliga rättigheter för att den motsatte sig kommissionens utredning angående barn försvunna under den väpnade konflikten. De speciallagar som stiftades mot ungdomsgängen under hans presidentperiod var också brott mot barnkonventionen.

Venezuela har deklarerat att de kommer att lägga veto mot Flores som var den ende centralamerikanske president som stödde Carmonas kupp mot president Hugo Chavez 2002. Flera andra latinamerikanska regeringar betraktar också Flores som USA:s handgångne man.

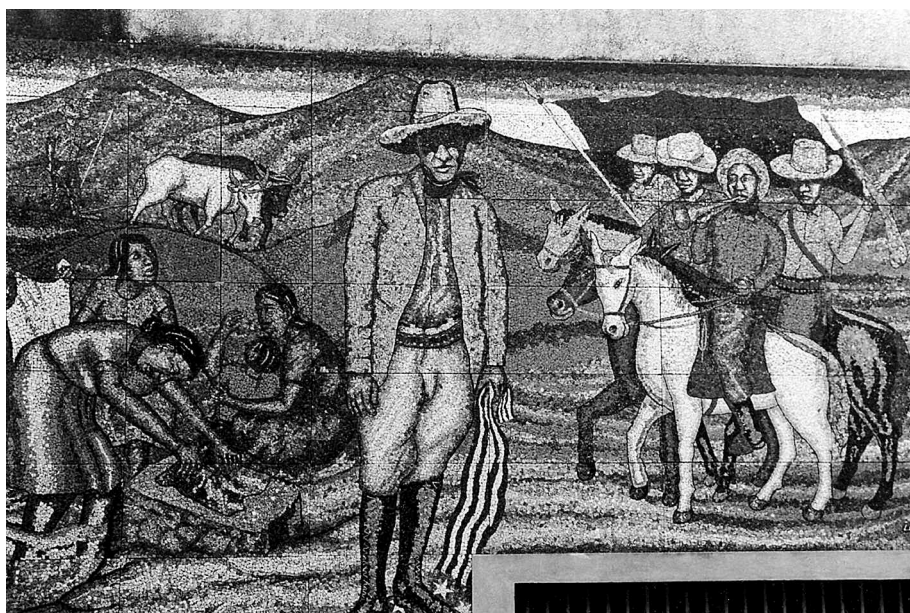
Största skandalen någonsin

I Panama rullas den största korruptionsskandalen i landets historia upp kring expresidenten Mireya Moscoso som nyligen avslutat sin regeringsperiod. Hon har för 50 år framåt befriat Hongkongbolaget *Hutchinson Wampoa*, som sköter de största hamnarna, från avgifter och procentandelar till staten på 1 500 miljoner dollar. Undersökningen gäller också 70 miljoner dollar från Taiwans regering till fonder som Moscoso har kontroll över.

Det verkar också troligt att både hennes och tidigare regeringar har varit medvetna om att Panamas bankväsen fungerat som penningtvättinrättning åt Alemáns stulna pengar som sedan placerats i bolag och stiftelser eller slussats vidare till konton i andra länder. Också Bolaños, Rodríguez och Calderons korruptionsaffärer förknippas med konton i Panama.

Expresident åter anklagad

I Honduras har expresidenten Rafael Callejas frikänts i en ifrågasatt rättegång och det är oklart vart 20 miljoner dollar ur statskassan tagit vägen. Nu står han återigen anklagad i en mutaffär med *Alcatel*. Landet har också reformerat grundlagen som under 46 år har givit en mängd stats tjänstemän rättsimmunitet. Dessa har därmed undgått att dömas och bestraffas för mängder av brott som de anklagats för. Chefen för det nationella rådet mot korruption avgick trots detta i mitten av september återopande bristande stöd från regeringen. President Ricardo Maduros regering har aldrig budgeterat en *centavo* till rådet.

Diktatorn Somoza stal föraktfullt en stor del av det internationella stödet till de jordbävningsdrabbade 1972. Det gav bränsle till den revolutionära elden som kulminerade sju år senare. På muralmålningen syns Augusto César Sandino som först tände elden och gav namn åt revolutionen.

Gömmer sig i Mexiko

I Guatemala undersöker man överföringar på 110 miljoner dollar som officiellt betalats ut, åtminstone en del, i samband med vapenaffärer. Man misstänker att expresidenten Alfonso Portillo tillsammans med höga militärer har stulit dessa summor ur statskassan. Portillo befinner sig sedan i början av året någonstans i Mexiko. Vicepresidenten Francisco Reyes och två ministrar ur den förra regeringen sitter fängslade för att ha försnillat välgörenhetspengar, korruption och andra brott.

En del av politiken

Både regering och transnationella bolag från Taiwan är inblandade i flera länders korruptionsskandaler. Politiker på hög nivå misstänks ha tagit mutor från den kinesiska utbrytarregimen i utbyte mot diplomatiskt erkännande. I och med att detta avslöjats har nu Taiwan fryst bistånd på 41 miljoner dollar till 13 latinamerikanska länder.

De internationella skandalerna med energibolaget *Enron* från USA och den italienska livsmedelsjätten *Parmalat* har också lärt oss att revisionsbyråer och statliga kontrollsystem inte längre är pålitliga.

Ett annat exempel på en stor aktör som inte tvekar att använda korruptionen som ett verktyg för att skaffa sig marknadsfördelar är det franska telebolaget *Alcatel* som i Costa Rica både mutat expresidenten Rodríguez och finansierat hans efterföljare Abel Pachecos val-

kampanj med 100 miljoner dollar. Dessa kostnader är naturligtvis inräknade i investeringen och driver upp summorna för telebolaget som i Costa Rica fortfarande inte är privatiserat, trots kraftiga påtryckningar från USA i förhandlingarna för frihandelsavtalet CAFTA. Kraven på privatisering möttes av starka folkliga protester i Costa Rica, där man har höga tankar om sin teleservice och ser det offentliga företaget som folkets egendom. Andra centralamerikanska länder är likt Nicaragua så högt skuldsatta att de är i händerna på IMF och Världsbanken och kan tvingas till privatiseringar för att över huvudet taget få likvida medel. Där är en allt större del av samhällsservicen numera en del av marknaden. Nästa steg är produktionen och distributionen av dricksvatten, där nya vinster hägrar. Det finns ett kraftfullt folkligt motstånd mot att en livsnödvändighet förvandlas till en vara. Nya korruptionsskandaler är att vänta liksom flera demokratiskt valda och korruperade politiker med undanstoppade miljoner dollar.

Jag vill gärna hoppas och tro på att den internationella solidariteten sluter upp bakom folkliga organisationer som i de centralamerikanska länderna går till kamp mot korruption, försvarar vatten som en mänsklig rättighet, kämpar mot CAFTA och den nyliberala dominansen.

Lasse Wallin

Källor: Argenpress, Confidential, Cronica, El Nuevo Diario, La Opinon, La Prensa, Prensa Latina.